

att Riksdagen måtte antingen och helst upphäffa bestämmelsen om viss lärjungeafgift för läroverk för kvinnor, som må åtnjuta statsunderstöd, eller ock fastställa en med billighetens fordringar och nu varande förhållanden öfverensstämmande ny högsta lärjungeafgift.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1875.

A. W. Staaff.

N:o 128.

Af Herr Gunnar Eriksson: Derom att de särskilda afgifterna för tillverkning och försäljning af bränvin må utbytas mot en till statsverket ingående tillverkningskatt.

En fråga, som djupt ingriper uti samhällets sedliga och moraliska tillstånd, är utan tvifvel bränvinslagstiftningen. Huru lagarne angående tillverkning och försäljning af spirituösa drycker äro inrättade, deruppå är också ett folks sedliga och moraliska förkofran eller förnedring i väsentlig mån beroende.

Ett stort steg till ett bättre tillstånd härutinnan togs visserligen, då den öfver all inom vårt land derförut tilltagande bränvinsflod, som kallades husbehofsbränning, omöjliggjordes och bränvinstillverkningen ordnades så, att den kan bedrifvas på endast jmförelsevis med den förra, färre händer och i följd deraf bättre kontrolleras; men

efter mitt omdöme skedde vid den nya bränvinslagstiftningen ett stort misstag, då det bestämdes en särskild skatt för tillverkningen och en dito för utskänknings- och minuteringshandeln samt inkomsten af den senare gafs åt kommunerna.

Väl må det erkännas, att, då med kommunernas frihet att inrätta bränvinsförsäljning förbands skyldigheten att betala skatt, der sådan försäljning inrättades, dermed afsågs att fördyra varan och inskränka bruket af spritdrycker; men å andra sidan kan det knappast förnekas, att just den af denna skatt härflytande stora inkomst bidragit att underhålla och uppmuntra krogrörelsen på samma gång som den förorsakat en ojemn beskattning och icke drabbat allt det bränvin som utsålt.

Efter hvad som kan inhemtas af en vid Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 7 vid sistlidet års riksdag fogad tabell, hade t. ex. städernas andelar af försäljningsafgifterna under nästföregående året nppgått till 1,300,478, deraf Stockholm samt städerna i Göteborgs- och Bohuslän haft tillsammans mera än hälften eller 673,010; landstingen 224,854; hushållningssällskapen 314,817, och landsbygdskommunerna 126,177 kronor, ören oräknade. Detta är hvad man ser. Hvad man icke på denna tabell ser, är den vinst på bränvinsförsäljningen, som de kommuner skörda, hvilka öfvertagit densamma genom bolag.

Vid sådant förhållande måste den tanken övilkorligen tränga sig något på hvar och en, som tänker på saken, att kommunernas andel i försäljningskatten icke bidragit att minska, utan tvärtom att öka krogarnes antal och tillfället att åtkomma rusdrycken.

De många och i flesta fall berättigade klagomålen öfver krogrörelsen och de deraf följande sorgliga frukterna kan, efter mitt förmenande, endast derigenom afhjelpas, att det onda angripes i roten, att försäljningsafgifterna afskaffas och en deremot svarande förhöjning i tillverkningsskatten bestämmes, hvilken helt och hållet bör tillfalla statsverket. Genom en sådan anordning vinnes fördelen af lika och jemn beskattning på allt bränvin så väl mot den som kan köpa 15 eller hundra kannor som mot den som endast har råd att köpa mindre, och kommunerna befriades icke blott från det ekonomiska intresse de nu hafva i krogrörelsen, utan troligen jemväl från ett betydligt antal krogar.

Slutligen vill jag, i afseende på hvad jag häröfvan anfört, tillägga, att, ehuru jag anser, det hela den förhöjda tillverkningsskatten, t. ex. 1,20 öre per kanna, bör ingå till statsverket, jag likväl vill medgifva, att statsverket tills vidare bör afstå $\frac{1}{3}$ deraf, som skulle tillfalla och fördelas efter folkmängden emellan landstingen och de städer som icke i landsting deltaga, för att af dem användas till kommunala behof.

På grund af hvad jag nu i korthet anfört, vågar jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke de nu utgående särskilda afgifterna å tillverkning och försäljning af

bränvin kunde utbytas emot *en* till statsverket ingående tillverkningskatt, samt att i sådant fall Kongl. Maj:t ville till Riksdagen aflåta förslag till de förändrade stadganden, som häraf blefve en följd och i öfrigt kunde påkallas.

Om remiss till Bevillnings-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1875.

Gunnar Eriksson,
från Jemtland.
